

Spis treści

Wykaz akronimów	9
Wstęp	15

Część I

GLÓWNE PROBLEMY POLITYKI WIELOSTRONNEJ W AMERYCE ŁACIŃSKIEJ

Rozdział 1.	Miejsce i rola Ameryki Łacińskiej we współczesnym świecie – <i>Marcin F. Gawrycki</i>	21
1.1.	Ameryka Łacińska w stosunkach międzynarodowych w ujęciu historycznym	21
1.2.	Ameryka Łacińska w międzynarodowych stosunkach politycznych	24
1.3.	Ameryka Łacińska w międzynarodowych stosunkach gospodarczych	28
1.4.	Ameryka Łacińska a rewolucja informacyjna	35
Rozdział 2.	Problemy bezpieczeństwa w Ameryce Łacińskiej – <i>Jarosław Spyra</i>	43
2.1.	Ameryka Łacińska i jej bezpieczeństwo	43
2.2.	Postrzeganie bezpieczeństwa w regionie po zakończeniu zimnej wojny ...	49
2.3.	Próby budowy nowego systemu bezpieczeństwa w Ameryce Łacińskiej ...	52
2.4.	Nowe zagrożenia bezpieczeństwa w regionie	58
2.4.1.	Bezpieczeństwo ekonomiczne i społeczne	59
2.4.2.	Narkotyki	60
2.4.3.	Terroryzm	62
2.4.4.	Konflikty lokalne	62
2.4.5.	Problem zbrojeń konwencjonalnych	63
2.5.	Przyszłość systemu bezpieczeństwa w Ameryce Łacińskiej	63
Rozdział 3.	Spory terytorialne w Ameryce Łacińskiej – <i>Jarosław Spyra</i>	64
3.1.	Kształtowanie się granic w okresie kolonialnym	64
3.2.	Państwa i granice w niepodległej Ameryce Łacińskiej	66
3.3.	Najważniejsze konflikty graniczne	74
3.4.	Współczesne problemy graniczne i terytorialne w Ameryce Łacińskiej ...	81
3.4.1.	Kwestia dostępu Boliwii do Pacyfiku	82
3.4.2.	Spory graniczne Wenezueli	82

6 ■ SPIS TREŚCI

3.4.3.	Spory graniczne w Ameryce Środkowej	83
3.4.4.	Konflikt o Malwiny (Falklandy)	84
Rozdział 4.	Demokracja i prawa człowieka w Ameryce Łacińskiej – Marcin Komosa	85
4.1.	Koncepcja praw człowieka w Ameryce Łacińskiej	85
4.2.	Międzyamerykański system ochrony praw człowieka	87
4.3.	Rola ONZ w działaniach na rzecz ochrony praw człowieka w zachodniej hemisferze	89
4.4.	Demokracja w systemie międzyamerykańskim	92
4.5.	Rola organizacji pozarządowych	96
4.6.	Wybrane problemy praw człowieka w Ameryce Łacińskiej	98
4.6.1.	Prawa ludności rdzennej	98
4.6.2.	Współpraca państw naruszających prawa człowieka	100
4.6.3.	Latynoamerykański model transformacji ustrojowej a prawa człowieka	102
Rozdział 5.	Uchodźcy wewnętrzni w Ameryce Łacińskiej – Dorota Heidrich-Hamera	106
5.1.	Uchodźstwo wewnętrzne w Ameryce Łacińskiej – specyfika regionu	107
5.2.	Działania organizacji i instytucji regionalnych	109
5.3.	Uchodźcy wewnętrzni w wybranych krajach	111
5.3.1.	Kolumbia	111
5.3.2.	Meksyk	117
5.3.3.	Gwatemala	121
5.3.4.	Peru	124
Rozdział 6.	OPA i ruch panamerykański – Jacek Stec	128
6.1.	Wymiar historyczny	128
6.2.	Wymiar geograficzny	131
6.3.	Wymiar instytucjonalny	133
6.4.	Wymiar merytoryczny	137
6.4.1.	Problemy pokoju i bezpieczeństwa	138
6.4.2.	Zagadnienia ekonomiczno-rozwojowe	139
6.4.3.	Demokracja i prawa człowieka	140
6.4.4.	Kwestie społeczno-kulturowe	142
6.5.	OPA na progu XXI w.	142
Rozdział 7.	Ugrupowania integracyjne i instytucje międzynarodowe w Ameryce Łacińskiej – Jacek Stec	146
7.1.	Regionalne koncepcje integracyjne	148
7.2.	Pierwsza fala integracji	151
7.3.	Renesans idei integracyjnych	155
7.4.	Podsumowanie i wnioski	159
Rozdział 8.	Ewolucja stosunków gospodarczych w zachodniej hemisferze – Jarosław Gugala	162
8.1.	Gospodarka Ameryki Łacińskiej w latach 90.	162
8.2.	USA i zmiany w gospodarce światowej na początku XXI w.	165
8.3.	Wpływ światowej koniunktury na rozwój gospodarczy i wymianę handlową krajów Ameryki Łacińskiej	169
8.3.1.	Ceny podstawowych surowców i produktów eksportowanych przez kraje Ameryki Łacińskiej	170
8.3.2.	Bilans handlowy, bilans obrotów bieżących i inwestycje	170
8.3.3.	Przepływy kapitału w Ameryce Łacińskiej	171
8.4.	Zadłużenie zagraniczne Ameryki Łacińskiej	172
8.5.	Perspektywy rozwoju stosunków Ameryka Łacińska–Stany Zjednoczone	173

Rozdział 9. Ameryka Łacińska: między integracją a marginalizacją – Katarzyna Krzywicka	176
9.1. Ameryka Łacińska u progu XXI w.	176
9.2. Integracja regionu z międzynarodowym systemem gospodarczym	178
9.3. Marginalizacja – problemy rozwoju politycznego i społecznego	184
9.3.1. Demokratyzacja krajów latynoamerykańskich	185
9.3.2. Bezrobocie	186
9.3.3. Ubóstwo i nierówność społeczna	188
9.3.4. Inne problemy społeczne Ameryki Łacińskiej	189
Rozdział 10. Problem narkotykowy w Ameryce Łacińskiej – Urszula Ługowska	193
10.1. Narkotyki – problem globalny	193
10.2. Problem narkotykowy w wybranych krajach regionu	199
10.2.1. Kolumbia	199
10.2.2. Peru	206
10.2.3. Boliwia	208
10.2.4. Brazylia	211
10.2.5. Meksyk	215
10.2.6. Ekwador	217

Część II

AMERYKA ŁACIŃSKA W STOSUNKACH MIĘDZYNARODOWYCH

Rozdział 11. Ameryka Łacińska w Organizacji Narodów Zjednoczonych – Radosław Flisiuk	223
11.1. Przed ONZ – Ameryka Łacińska w Lidze Narodów	223
11.2. Początki ONZ – stanowisko państw Ameryki Łacińskiej	225
11.3. Rola CEPAL w rozwoju gospodarczo-społecznym Ameryki Łacińskiej	228
11.4. Bezpieczeństwo w Ameryce Łacińskiej – misje pokojowe ONZ w regionie	233
11.5. Ameryka Łacińska w ONZ w XXI w.	237
Rozdział 12. Latynoamerykańska polityka Stanów Zjednoczonych – Anita Oberda	242
12.1. Narodziny i ewolucja polityki USA wobec Ameryki Łacińskiej	242
12.2. Zimnowojenny wymiar latynoamerykańskiej polityki Stanów Zjednoczonych	248
12.3. Polityka USA wobec Ameryki Łacińskiej po zimnej wojnie	260
12.4. Przewartościowania polityki latynoamerykańskiej po 11 września 2001 r.	264
Rozdział 13. Ameryka Łacińska w polityce Unii Europejskiej – Kamil Zajączkowski	269
13.1. Geneza i ewolucja	269
13.2. Wymiar polityczny	274
13.3. Stosunki handlowe i ekonomiczne	279
13.4. Polityka rozwojowa i humanitarna	284
Rozdział 14. Ameryka Łacińska i Rosja: między ideologią a pragmatyzmem – Katarzyna Krzywicka	288
14.1. Ameryka Łacińska – ZSRR	288
14.2. Ameryka Łacińska – Federacja Rosyjska	295
14.3. Stosunki Federacji Rosyjskiej z wybranymi krajami Ameryki Łacińskiej	302
14.3.1. Brazylia	302
14.3.2. Kuba	304
14.3.3. Wenezuela	306
Rozdział 15. Stosunki Chin z Ameryką Łacińską – Jan Rowiński	312
15.1. Zarys historii stosunków wzajemnych	312
15.2. Stosunki ChRL–Ameryka Łacińska po rewolucji 1949 r.	316
15.2.1. Okres „ludowej dyplomacji”	317

15.2.2. Okres „rewolucyjnej obecności”	321
15.2.3. Okres „poszerzania strefy uznania”	323
15.2.4. Okres rozwoju współpracy	327
15.2.5. Okres zintensyfikowanej ofensywy ChRL w Ameryce Łacińskiej	328
15.3. Stosunki handlowe i współpraca gospodarcza ChRL–Ameryka Łacińska	331
Rozdział 16. Stosunki Kanady z Ameryką Łacińską – Piotr Sadowski	335
16.1. Kanadyjskie „odkrywanie” Ameryki Łacińskiej	335
16.2. Polityka Kanady wobec regionu w latach 1990–2005	338
16.2.1. Demokracja i prawa człowieka	338
16.2.2. Współpraca gospodarcza	342
16.3. Stosunki z wybranymi państwami	344
16.3.1. Meksyk	344
16.3.2. Brazylia	345
Rozdział 17. Stosunki Japonii z Ameryką Łacińską – Piotr Sadowski	347
17.1. Stosunki dwustronne do 1945 r.	347
17.2. Sześć dekad współpracy (1945–2005)	350
17.2.1. Stosunki ekonomiczne	350
17.2.2. Pomoc rozwojowa	352
17.2.3. Stosunki z wybranymi państwami	353
17.3. Perspektywy rozwoju stosunków japońsko-latynoamerykańskich	357
Rozdział 18. Polityka Indii wobec państw Ameryki Łacińskiej u progu XXI w. – Jakub Zajączkowski	359
18.1. Indie i państwa Ameryki Łacińskiej po zakończeniu zimnej wojny	359
18.2. Przesłanki i uwarunkowania współpracy Indii z krajami latynoamerykańskimi	365
18.3. Przejawy współpracy	367
18.4. Próba oceny i perspektywy współpracy Indii z krajami Ameryki Łacińskiej	371
Rozdział 19. Stosunki Ameryki Łacińskiej z Afryką i Bliskim Wschodem – Wiesław Lizak	373
19.1. Uwarunkowania współpracy państw Południa	373
19.2. Pierwsze formy kooperacji	375
19.3. Dialog arabsko-latynoamerykański	379
19.4. Ameryka Łacińska – Iran	381
19.5. Ameryka Łacińska – Izrael	382
Rozdział 20. Stosunki Polski z krajami Ameryki Łacińskiej – Jarosław Spyra	383
20.1. Miejsce i rola Ameryki Łacińskiej w polskiej polityce zagranicznej	383
20.2. Stosunki Polski i krajów Ameryki Łacińskiej	388
20.3. Przyszłość polskiej polityki wobec Ameryki Łacińskiej	390
Wybrana bibliografia	392
Aneks. Wykaz międzynarodowych instytucji, organizacji i ugrupowań z udziałem krajów latynoamerykańskich – Jacek Stec	410